

Bozar '25

Jaarverslag

24 Okt.'25
Zaho de Sagazan & Belgian National Orchestra

5	Edito
7	Bozar for the Arts
9	Concerten
13	Tentoonstellingen
17	WILD
21	Bozar for the Audience
24	Audience Engagement
27	Bezoekerservaring
28	Marketing & Communication
31	Bezoekerscijfers
33	Bozar for society
36	Diversiteit, inclusie, gelijkheid en toegankelijkheid
38	Kunst & gezondheid, welzijn en outreach
41	Partnerships & Philanthropy
43	Institutional Relations
47	Gebouw en concessies
49	Human Resources
51	Financiën
54	Partners
55	Colofon

18 Sept.'25
Staging the concert, COPERBEEK
Radouan Mriziga & Belgian National Orchestra

Edito

Polyfonie is onze drijvende kracht, zowel op het podium als achter de schermen. Zij vormt niet alleen een artistiek principe, maar ook een organisatorisch kompas.

Bozar viert de polyfone blik om uit te groeien tot een organisatie die steeds hechter, diverser, inclusiever en daardoor ook efficiënter wordt. Polyfonie nodigt uit om verschillende perspectieven te omarmen, rekening te houden met uiteenlopende standpunten en verandering te verwelkomen. Pluraliteit zit verankerd in de muren van ons huis. Het Paleis voor Schone Kunsten (meervoud!) komt pas echt tot leven in de wisselwerking tussen kunsten, genres, stromingen, tijdperken, continenten, kruisbestuivingen en interpretaties. Het nodigt bezoekers uit om rijke ervaringen op te doen en hun kennis te verdiepen.

"Pluraliteit is de wet van de aarde", stelde filosoof Hannah Arendt na de Tweede Wereldoorlog. Elk mens verschilt fundamenteel van alle anderen die ooit hebben bestaan.

In 2025 hebben wij een proces van organisatorische verandering opgestart om dichterbij ons doel te komen: een kunstenhuis worden waar iedereen zich vertegenwoordigd en gewaardeerd voelt.

In het voorjaar van 2025 werden in onze hoofdcircuits twee tentoonstellingen georganiseerd die nauwelijks meer van elkaar konden verschillen. Twee disciplines: schilderkunst en beeldhouwkunst. Twee formats: een grote groepstentoonstelling en een solotentoonstelling met een kleine kring van verwante stemmen. Twee tradities: figuratieve schilderkunst met Afrikaanse wortels en beeldhouwkunst met sterke verwijzingen naar de (voornamelijk) westerse kunstgeschiedenis. De sculpturen van **Berlinde De Bruyckere** nodigen uit tot introspectie en mededogen. *When We See Us. Een eeuw Pan-Afrikaanse figuratieve schilderkunst* draait rond het thema van *black joy* en stelt – al in de titel – de vraag naar de blik: wie kijkt? Wie wordt bekeken? Wie vertegenwoordigt? Wat verruimt ons blikveld? Geen van de deelnemende schilders was ooit eerder uitgenodigd in het Paleis tijdens zijn bijna honderdjarige geschiedenis. Institutioneel werkte de tentoonstelling als een spiegel die onze eigen blinde vlekken blootlegde – een openbaring. Voor vele jonge bezoekers met Afrikaanse roots vormde zij een vreugdevolle vorm van erkenning.

Onze concertwerking is altijd geïnspireerd geweest door een rijk repertoire, gaande van de middeleeuwen tot vandaag, met een evenwichtige keuze tussen oude muziek, klassieke muziek, romantische muziek, hedendaagse muziek, wereldmuziek, jazz en elektronische muziek. Naast het gevestigde repertoire en herontdekkingen gaat het muziekteam ook actief op zoek naar het nieuwe en het onbekende.

Christophe Slagmuylder © Beatrice Borgers

Dat omvat creaties en nieuwe manieren van luisteren, zoals de Concerts Croissants op het podium van de grote zaal, 360°-percussieconcerten vanuit de parterre (**Lander Gyselinck**), een muzikale reis door de solo-instrumentale werken van **Luciano Berio** in het hele gebouw (**Alexander Vantournhout**), staande concerten in Terarken en orgelconcerten in de kathedraal.

Sinds 2024 vormt de verenigde afdeling WILD de derde artistieke pijler van Bozar. Het acroniem staat voor *Word, Images, Live Art & Digital Art*. De afdeling blinkt uit in interdisciplinariteit en positioneert zich bij uitstek op het kruispunt van disciplines en stemmen.

Bozar bewaart zo zijn artistieke erfgoed en blijft tegelijk *Wild at heart*. Met de Sofa Sessions bespreekt een jong publiek de thema's uit onze programmatie. In Bozar Arcade organiseren we tweemaal

per jaar een programma rond videogames en interactieve digitale kunst.

Bozar besteedt bijzondere aandacht aan de manier waarop zijn infrastructuur optimaal kan worden benut om het artistieke programma onder de best mogelijke omstandigheden te presenteren, zowel voor kunstenaars als voor het publiek.

Met de herinrichting van de Hortahal plaatst Bozar de bezoeker opnieuw centraal. Deze vrij toegankelijke ruimte is een ontmoetingsplaats die aansluit bij de identiteit van Bozar: *A Room Full of Voices*, een weerspiegeling van de veelheid aan stemmen en ervaringen die wij willen verwelkomen.

Ook op technisch vlak blijft Bozar inzetten op innovatie. De invoering van een immersief audiosysteem in de Henry Le Boefzaal creëert nieuwe artistieke mogelijkheden en versterkt de beleving van het publiek. De implementatie van het ERP-systeem Odoo optimaliseert de interne processen en verhoogt de organisatorische efficiëntie.

Daarnaast wordt gewerkt aan een performanter HR-beleid, met bijzondere aandacht voor welzijn en een stimulerend evaluatiebeleid.

Vanuit een helder, coherent en herkenbaar artistiek programma, dat rekening houdt met polyfone publieken en met een samenleving in transitie, bouwen wij samen aan een steeds efficiënter Bozar.

Christophe Slagmuylder,
CEO & Artistiek Directeur

21 Sept.'25
Anne Teresa De Keersmaeker. Violin Phase

Bozar for the Arts

**Hoor, zie en proef maar.
Op onze podia en in de vele
hoekjes en kantjes van onze
zalen en gangen komt een
rijkgeschakeerd programma
tot leven waarin oud en
nieuw, 'hoog' en 'laag' vrolijk
door elkaar lopen**

6 Dec.'25
Sol Gabetta & Cappella Gabetta

Concerten

Dankzij een ambitieus muziekprogramma heeft Bozar zijn artistieke identiteit verder versterkt, nieuwe publieken aangetrokken en zijn reputatie als belangrijke culturele speler in Brussel, België en Europa bevestigd. Creatie, coproductie en innovatie bleven centrale pijlers van de artistieke werking. Culturele diversiteit, een grotere zichtbaarheid voor vrouwelijke kunstenaars, publieksverbreding en thematische festivals stonden centraal in de programmatie.

Dirigenten zoals **Gustavo Dudamel** (met het Simón Bolívar Symphony Orchestra), **Yannick Nézet-Séguin** (met het Orchestre Métropolitain de Montréal), **Kirill Petrenko** (met de Berliner Philharmoniker) en **Marin Alsop** (met het Polish National Radio Symphony Orchestra), samen met gerenommeerde solisten zoals **Mitsuko Uchida**, **Jan Lisiecki**, **Jeanine De Bique** en **Janine Jansen**, droegen bij aan het hoge artistieke niveau van het seizoen.

De zichtbaarheid van vrouwelijke kunstenaars werd expliciet versterkt, met figuren als **Cathy Berberian**, **Aja Monet**, **Patricia Kopatchinskaja**, **Sol Gabetta**, **Lea Desandre** en **Julia Wolfe**.

De afsluiting van de cyclus rond de jonge dirigent **Klaus Mäkelä** vormde eveneens een artistiek hoogtepunt van het seizoen. Ook oude muziek stond in de schijnwerpers, met uitverkochte concerten van **Jordi Savall** en **Vincent Dumestre** met Le Poème Harmonique.

Het Poolse voorzitterschap van de raad van de Europese Unie in het voorjaar vormde een belangrijk moment, gekenmerkt door internationale samenwerkingen en vruchtbare culturele uitwisselingen. Vieringen zoals Nowruz, Amazigh Spring en het Chinees Nieuwjaar versterkten de banden met de Brusselse gemeenschappen, terwijl terugkerende evenementen zoals het Klarafestival een divers publiek aantrokken.

Concerten van onder meer **Kae Tempest**, **Nicolas Jaar**, **Tigran Hamasyan**, **Shahram Nazeri** en de **Sufi Night** trokken een bijzonder gevarieerd publiek aan. Voor elektronische muziek werd een nieuw platform gelanceerd met Bozar Bassment, een maandelijks dubbelprogramma gewijd aan experimentele live-elektronische muziek met een audiovisuele component.

Innovatieve formats zoals Staging the Concert vernieuwden de concertervaring door scenische en interdisciplinaire dimensies te integreren.

Het **Belgian National Orchestra** nam als residentieorkest een centrale plaats in tijdens het seizoen 2025-2026 en werd nauw geïntegreerd in de programmatie. Het orkest nam deel aan thematische projecten en aan de nieuwe transmuzikale lijn, onder meer in samenwerking met artiesten uit andere disciplines, zoals rapper **Scylla** en zangeres **Zaho de Sagazan**, tijdens verschillende uitverkochte concerten.

Daarnaast was het orkest betrokken bij innovatieve creaties die bijdroegen aan de vernieuwing van de concertervaring en de opening naar nieuwe publieken.

De Concerts Croissants – intieme en informele ochtendconcerten voor een intergenerationeel publiek – waren telkens uitverkocht. De Bozar Sundays boden een aantrekkelijk aanbod voor gezinnen en jong publiek. Daarnaast werden nieuwe initiatieven ontwikkeld voor publieken die minder vertrouwd zijn met klassieke muziek, zoals Symphonic Date in samenwerking met het BNO en het abonnement Start to Classic.

Doorheen het jaar bevestigde het muziekdepartement zijn kernwaarden, zoals solidariteit, onder meer via het benefietconcert voor Imani Congo.

16 Feb.'25
Staging the concert: Sequence. Alexander Vantournhout & Not Standing

21 Feb. »→ 31 Aug.'25
Berlinde De Bruyckere. Khorós

**Van vreugde tot empathie,
met humor en een
vleugje satire, bracht het
tentoonstellingsprogramma
van 2025 een breed scala aan
stemmen en visies samen**

Tentoonstellingen

In 2025 bood Bozar een bijzonder rijke, diverse en ambitieuze expoprogrammatie aan, waarmee het zijn rol als toonaangevend internationaal cultureel platform bevestigde.

Het jaar stond in het teken van inclusie, experiment en internationale samenwerking, met een duidelijke ambitie om een veelheid aan artistieke stemmen te vertegenwoordigen en een breed en gevarieerd publiek te bereiken.

Daarin slaagde Bozar in grote mate, met in totaal 372.490 bezoekers.

When We See Us: Een eeuw Pan-Afrikaanse figuratieve schilderkunst bood een diepgaande verkenning van identiteit en representatie aan de hand van meer dan 140 werken van Afrikaanse kunstenaars en kunstenaars uit de diaspora. Deze tentoonstelling, verrijkt met talrijke nevenactiviteiten, bracht een krachtige en hedendaagse Afrocentrische visie onder de aandacht.

Het debatprogramma *Sofa Sessions* vulde de thema's van de tentoonstelling aan door perspectieven van jonge generaties, kunstenaars uit verschillende disciplines en uiteenlopende stemmen samen te brengen. Ongeveer 500 personen woonden de zes sessies bij, met onder meer **Davóne Tines & Clarice M.D. Gargard, Aja Monet & Sarah Diedro Jordão, Gabriel Massan & Fatsabbats Collective, Neo Muyanga & Dushime** en **Sammy Baloji & Marie Umuhoza**.

Khorós van **Berlinde De Bruyckere** vormde een ander hoogtepunt van het jaar. De tentoonstelling confronteerde het werk van de kunstenaar met dat van historische figuren zoals **Lucas Cranach de Oude** en met literaire en cinematografische referenties. Haar oeuvre, dat focust op menselijke kwetsbaarheid, lijden en empathie, maakte diepe indruk op zowel publiek als critici.

Andere tentoonstellingen, zoals *Familiar Strangers* en *Renovation* van **Suchan Kinoshita**, vervulden het semester door politieke, Europese en institutionele thema's aan te snijden en tegelijkertijd de ruimtes van Bozar te transformeren.

De zomer werd gedomineerd door de eerste editie van Bozar Monumental – The BNP Paribas Fortis Series, met de installatie *Flow Motion* van **Michael Beutler**. Deze participatieve en evolutieve installatie in de Hortahal, opgebouwd uit eenvoudige en duurzame materialen, bood een immersieve ervaring die het publiek rechtstreeks verbond met de architectuur van het gebouw.

In het najaar maakte de retrospectieve **John Baldessari. Parabels, fabels en andere sterke verhalen** het mogelijk om meer dan vijftig jaar artistieke creatie van deze invloedrijke kunstenaar te herontdekken. Zijn benadering, die tekst, beeld en populaire cultuur combineert, heeft meerdere generaties beïnvloed.

Het jaar werd afgesloten met het festival Europalia, gewijd aan Spanje, en de tentoonstelling *Luz y sombra. Goya en het Spaanse realisme*, die een dialoog tot stand bracht tussen het werk van **Francisco Goya** en hedendaagse kunstenaars en zo de continuïteit van artistieke vraagstellingen doorheen de eeuwen benadrukte.

7 Feb. » → 10 Aug. '25
When We See Us. Een eeuw pan-Afrikaanse figuratieve schilderkunst

WILD heeft een sterke identiteit ontwikkeld op het snijvlak van artistieke disciplines en hedendaagse maatschappelijke vraagstukken

20 et 21 Okt.'25
Calixto Neto: Feijoada
In het kader van het Europese project Beautifulfood

WILD

Word, Images, Living arts, Digital

In 2025 verstevigde WILD zijn positie als nieuwe, geïntegreerde afdeling binnen Bozar en bevestigde het een duidelijke identiteit op het kruispunt van artistieke disciplines en hedendaagse maatschappelijke vraagstukken.

Dit eerste volledige werkingsjaar werd gekenmerkt door een rijke en vernieuwende programmatie, opgebouwd rond de veelheid aan stemmen, kritische dialoog en de wisselwerking tussen literatuur, film, performance en digitale kunsten.

Met bijna 100.000 bezoekers groeide WILD uit tot een levendige en toegankelijke ruimte die een divers publiek wist te bereiken, zonder in te boeten aan artistieke kwaliteit.

Het programma Writers & Thinkers vormde een belangrijke pijler en verwelkomde toonaangevende internationale figuren zoals **Leïla Slimani, Olga Tokarczuk, Chimamanda Ngozi Adichie, Arundhati Roy** en **Jacinda Ardern**. Via lezingen en debatten behandelden deze gasten thema's die varieerden van literatuur en verbeelding tot politieke instabiliteit en empathisch leiderschap.

Tegelijkertijd gingen hedendaagse denkers in op urgente onderwerpen zoals artificiële intelligentie, internationaal recht en identiteitsvraagstukken, vaak in dialoog met de tentoonstelling *When We See Us*.

Het filmprogramma bevestigde zijn belang met meer dan **150 films** en meer dan **20.000 bezoekers**, door klassieke vertoningen te combineren met innovatieve formats en internationale samenwerkingen. De introductie van VR-vertoningen verrijkte de filmervaring, terwijl Bozar zijn aanwezigheid verder uitbreidde met een actieve zomerprogrammatie.

Op het vlak van digitale kunsten zette **Bozar Arcade** zijn ontwikkeling voort als platform voor interactieve artistieke praktijken. De reizende tentoonstelling *Third World: The Bottom Dimension* van **Gabriel Massan**, gerealiseerd in samenwerking met MAAT (Lissabon) en Serpentine Galleries (Londen), onderzocht thema's zoals ecologie, dekoloniale perspectieven en machtsstructuren door virtuele werelden te vertalen naar een fysieke ruimte.

In 2025 nam performance een prominente plaats in binnen WILD, met zowel iconische kunstenaars als nieuwe stemmen. **Anne Teresa De Keersmaecker** opende het seizoen met *Violin Phase* tijdens autoloze zondag, gevolgd door onder meer *A little bit of the moon* (**Rabih Mroué** & De Keersmaecker), *Fejoada* van **Calixto Neto**, *Sham3dan* van nasa4nasa en *Juana ficción* van **La Ribot**.

Ook het format Bozar all over the P(a)lace groeide uit tot een maandelijks multidisciplinair ontmoetingsmoment waarin tentoonstellingen, muziek, performances en debatten elkaar versterkten. Door disciplines en ruimtes open te breken, creëerde dit format een immersieve en collectieve ervaring waarbij bezoekers vrij konden bewegen tussen verschillende artistieke voorstellen.

5 Feb.'25
Meet the Writer: Olga Tokarczuk

7 Feb. »→ 10 Aug. '25
When We See Us. Een eeuw pan-Afrikaanse figuratieve schilderkunst

Bozar Sundays:
momenten van ontmoeting en
creativiteit voor families en
verschillende generaties

Bozar for the Audience

15 Okt.'25
Jeugd en Muziek viert zijn 85ste verjaardag bij Bozar

De banden en interacties met onze verschillende publieken blijven centraal staan in onze werking. Naast het artistieke programma hebben de afdelingen Audience Engagement, Public Services & Hospitality, Marketing & Communicatie en Gebouwbeheer zich ingezet om verrijkende, gastvrije en toegankelijke ervaringen aan te bieden aan een zo breed mogelijk publiek, de bezoekersaantallen te verhogen en de publieken verder te diversifiëren.

Audience Engagement

Bozar Audience Engagement bleef in 2025 actief bruggen bouwen tussen gemeenschappen en ruimtes creëren voor leren, educatie, participatie en sensibilisering voor een publiek van alle leeftijden en achtergronden, inclusief mensen die minder vertrouwd zijn met culturele instellingen.

Dit programma wordt nog steeds gezamenlijk ontwikkeld in dialoog met jeugdverenigingen, scholen, kunstenaars, kunstleerkrachten en talrijke artistieke en sociale organisaties.

Audience Engagement biedt een breed gamma aan rondleidingen, begeleide concerten, creatieve workshops, educatieve trajecten en participatieve projecten.

18.919 jonge bezoekers en hun (groot)ouders namen deel aan familieactiviteiten binnen de vijf Bozar Sundays: een programmatie voor een intergenerationeel publiek met concerten, filmvertoningen, performances, tentoonstellingen met bemiddeling en een gratis pop-upatelier in de Hortahal.

Activiteiten omvatten onder meer:

»→ Workshops tijdens de Bozar Sundays.

»→ Interactieve concerten zoals Car Free Sunday, Winterconcert, Ictus, Momi Maiga, Vica Pacheco, OPRL, Music Connects in het kader van de 85e verjaardag van JM, evenals de kindvriendelijke zondagse Concerts Croissants.

»→ Trajecten voor jong en oud in de tentoonstellingen.

»→ Kindergidsen voor de tentoonstellingen *When We See Us*, *Goya* en *Baldessari*.

In het kader van het Europese project Beautifood rond gezonde voeding organiseerde Bozar, samen met Cultureghem, kookworkshops, een diner voor 400 personen, jamsessies en het gezelschapsspel *The Game of the Goose* over voedselhulp, met kunstenaars zoals **Claron McFadden**, **Tuur Florizoone** en **Ditte Van Bremt**.

De Domino Show bood ruimte voor participatie: honderden Brusselse leerlingen en hun leerkrachten namen deel aan de voorstelling en aan vier workshops gedurende het jaar. Het project bracht 13 scholen, 530 leerlingen en 30 leerkrachten samen.

Binnen Cantania Alumni werkten 30 leerkrachten uit 11 Brusselse scholen samen om voormalige deelnemers opnieuw te betrekken bij dit grootschalige zangproject.

7 Juni'25
Cantania - Domino Show.
In samenwerking met het Belgian National Orchestra

De herinrichting van de Hortahal door Michel François en het bureau Giusto Van Campenhout was een van de belangrijkste projecten van 2025 maakte het Paleis toegankelijker en gastvrijer

Bezoekerservaring

In 2025 bleef Bozar werken aan een meer gastvrije, toegankelijke en geïntegreerde bezoekerservaring, in het kader van zijn nieuwe visie op gastvrijheid. Verschillende projecten werden gerealiseerd om het traject van onze bezoekers te vereenvoudigen, hun autonomie te vergroten en de kwaliteit van de publieke ruimtes in het Paleis voor Schone Kunsten te verbeteren.

»→ De heropening van de Hortahal in september 2025 vormde een belangrijk hoogtepunt. De ruimte werd heringericht door Michel François en het bureau Giusto Van Campenhout en groeide uit tot een nieuwe, gastvrije, flexibele en comfortabele ontmoetingsplek, met onder meer het café Horta by Bozar Café Victor.

»→ De aankoopervaring werd verbeterd door het online aankoopproces te vereenvoudigen, de persoonlijke online bezoekersruimte te herdenken en de functie Quick Buy voor tentoonstellingen te lanceren.

»→ Het project Wayfinding Experience heeft als doel het gebouw overzichtelijker en gebruiksvriendelijker te maken door middel van een verbeterde fysieke en digitale signalisatie. Voorbereidende studies werden uitgevoerd met het oog op een geleidelijke uitrol vanaf 2026.

»→ Om de toegankelijkheid van het beschermde gebouw verder te vergroten, werden studies naar toegankelijkheid opgestart, werd een inventaris gemaakt van de publieke ruimtes en werd nagedacht over een betere communicatie van praktische informatie aan bezoekers.

»→ Tot slot steunt het luik Visitors Experience Intel op enquêtes en dashboards om de verwachtingen, behoeften en drempels van de verschillende publieken beter in kaart te brengen.

Vanuit een openheid naar de stad vormde ook de Bozar Rooftop een belangrijk initiatief in 2025. Tussen mei en september verwelkomde de Rooftop bijna 30.000 bezoekers tijdens ongeveer honderd evenementen. De programmatie, die voor 95% bestond uit Belgische artiesten en collectieven – voornamelijk uit Brussel – zette de lokale scène in al haar diversiteit in de kijker. Concerten, filmvertoningen, stand-upcomedy, dans en gemeenschapsinitiatieven maakten van de Rooftop een hybride, inclusieve en gezellige ontmoetingsplaats die uitwisseling en ontmoeting stimuleerde.

Marketing & Communication

In 2025 versterkte Bozar zijn positionering als multidisciplinair en internationaal kunstencentrum, met een marketing- en communicatiestrategie die focuste op de kruisbestuiving tussen disciplines en op een coherent storytellingbeleid.

De grote tentoonstellingen (*When We See Us*, Berlinde De Bruyckere, John Baldessari en Goya) vormden de ruggengraat van het jaar. *When We See Us* genereerde meer dan 100 persartikels en werd opgenomen in de Europese Top 10 van The New York Times, wat de internationale zichtbaarheid aanzienlijk versterkte.

Belangrijke campagnes waren onder meer:

- »→ de voorstelling van het seizoen 2025-2026 (*Embrace Complexity*);
- »→ de lancering van de MyBozar Card;
- »→ de zomercampagne;
- »→ de verkoop van 1.689 cadeaubonnen aan het einde van het jaar.

De digitale kanalen kenden een sterke groei:

- »→ 501.462 unieke bezoekers op de website, goed voor 1.052.006 sessies en 5,1 miljoen paginaweergaven (Google Analytics);
- »→ 2.769.099 sessies en 18,8 miljoen pagina's via Matomo;
- »→ het e-mailbestand en de nieuwsbriefabonnees groeiden met 34,8% (van 206.200 naar 278.000 abonnees);
- »→ sociale media:
 - »→ Facebook: 177.634 volgers (+2,3%);
 - »→ Instagram: 132.762 volgers (+13,5%);
 - »→ LinkedIn: 28.936 volgers (+11,8%);
 - »→ TikTok: 4.175 volgers (+64%) en 79.800 likes (+55%).

Structurele verbeteringen, zoals een GDPR-conform CRM-systeem, de ontwikkeling van 13 dashboards, Google-campagnes met hoge conversiepercentages en de valorisatie van het gebouw via renovaties en toegankelijkheidsmaatregelen, ondersteunden deze positieve evolutie.

Dit alles resulteerde in een sterker merk en een groeiend publiek, wat een solide basis vormt in de aanloop naar het honderdjarig bestaan van het Paleis voor Schone Kunsten.

My Bozar Card

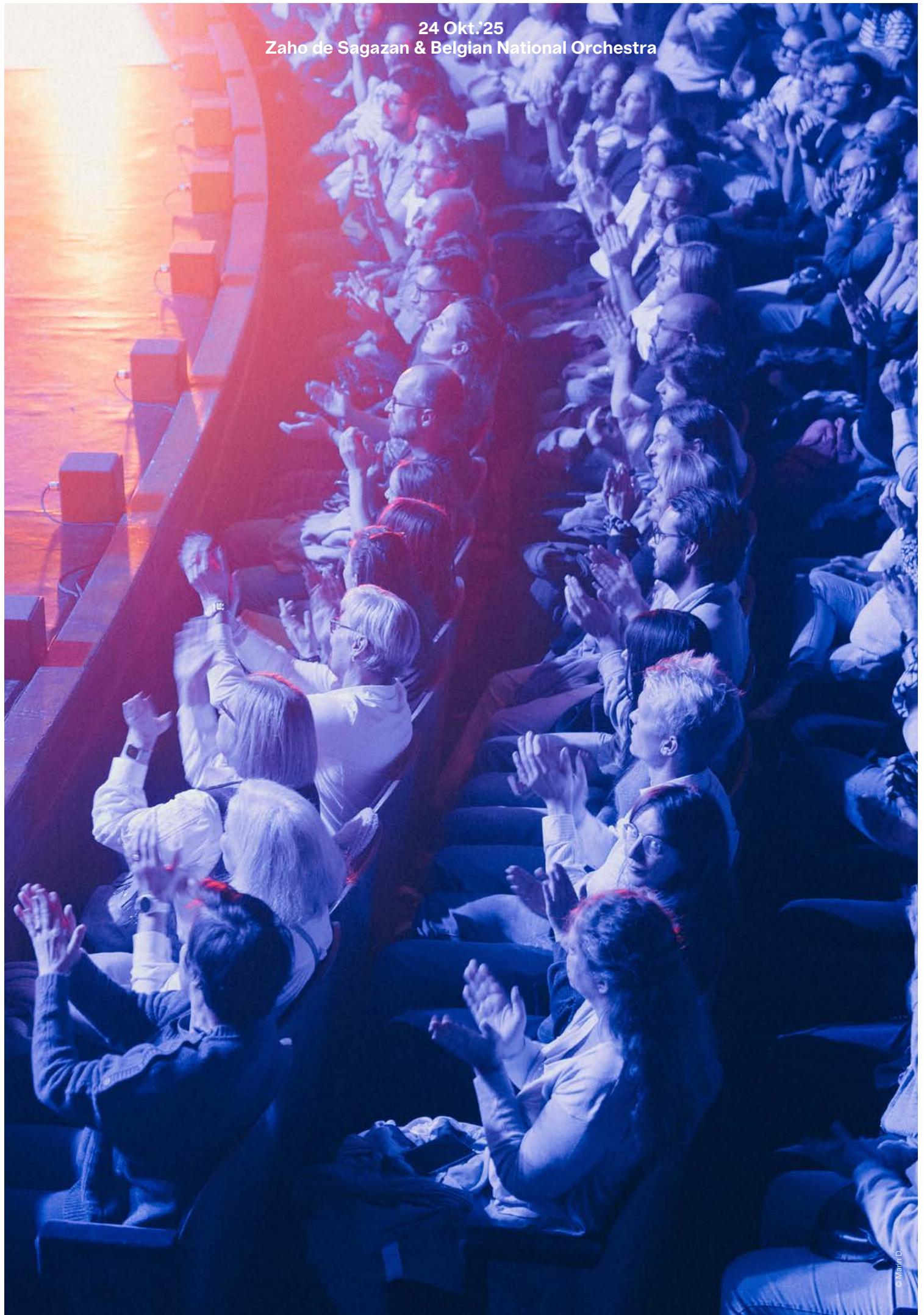

My Bozar Card

‘One Card, endless art’

*** Grab your MyBozar Card today and enjoy exclusive discounts on the entire Bozar programme. Pay €25, Save 25%.**

24 Okt.'25
Zaho de Sagazan & Belgian National Orchestra

Bezoekerscijfers

In 2025 ontving Bozar 749.518 bezoekers, een stijging van 20% ten opzichte van 2024, toen Bozar 625.840 bezoekers verwelkomde.

In totaal vonden 822 evenementen plaats in het Paleis voor Schone Kunsten.

»→ 374.490 personen bezochten de negen tentoonstellingen georganiseerd door Bozar, waaronder 90.000 bezoekers voor *When We See Us*.

»→ 228.713 personen woonden de 200 concerten van Bozar bij.

»→ 32.602 personen namen deel aan 48 lezingen en debatten (Talks & Debates).

»→ De 450 filmvertoningen, waaronder acht close-ups en 26 avant-premières (new releases), trokken 20.548 bezoekers.

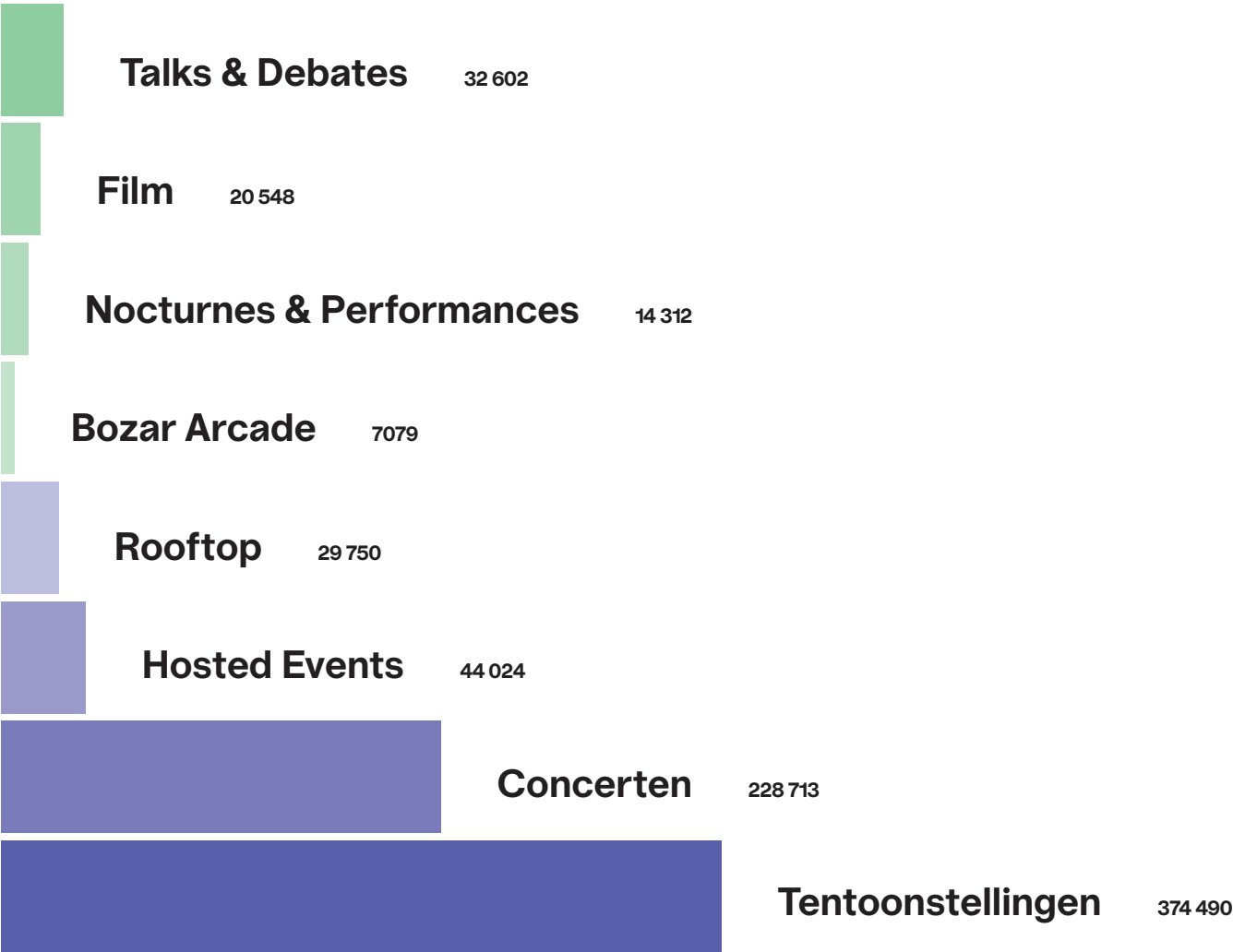
»→ De nocturnes Bozar all over the P(a)lace en de performances trokken 14.312 bezoekers.

»→ Bozar Arcade, de ruimte voor videogames en digitale kunsten, ontving 7.079 bezoekers.

»→ Tijdens de zomer genoten 29.750 bezoekers van de activiteiten op de Bozar Rooftop.

»→ 44.024 personen namen deel aan 47 externe evenementen (hosted events) in het Paleis voor Schone Kunsten.

**749 518
bezoekers**

5 Juni '25

Sofa Session #5 Triomf en emancipatie, met Sammy Baloji en Marie Umuhoza

**Sofa Sessions in het kader
van *When We See Us*:
ontmoetingen waarin jonge
generaties kunstenaars,
diverse stemmen en
verschillende artistieke
disciplines met elkaar
in dialoog gingen**

Bozar for society

18 Sept.'25
Interactief concert voor scholen

**Bozar ontwikkelt een
strategie rond diversiteit en
inclusie om mee te evolueren
met een samenleving die
voortdurend verandert**

**Een maatschappelijke rol spelen,
zowel via onze projecten als via
onze engagements en diverse
samenwerkingen, vormde één van
onze belangrijkste leidraden.
Bozar zet zijn visie van een “open
huis” verder, waarin iedereen zich
vertegenwoordigd en gewaardeerd kan
voelen. Om dit te realiseren werkt Bozar
aan een daadwerkelijk beleid inzake
diversiteit en inclusie in alle aspecten
van zijn werking.**

Diversiteit, inclusie, gelijkheid en toegankelijkheid

In 2025 versterkte Bozar zijn strategie om binnen de komende vijf jaar uit te groeien tot een meer diverse en inclusieve organisatie op het vlak van programmatie, personeel, onthaal, toegankelijkheid, publieken en partners.

Er werd een IDEA-coördinator (Inclusie, Diversiteit, Gelijkheid en Toegankelijkheid) aangesteld om, in samenwerking met de CEO en de teams, een concrete roadmap en actieplan uit te werken.

Tot de eerste reeds ingevoerde maatregelen behoren:

»→ genderneutrale toiletten in de omgeving van de Henry Le Boeufzaal;

»→ een meer inclusieve communicatie;

»→ opleidingen rond onbewuste vooroordelen voor leidinggevendenden.

26 Okt.'25
Bozar Sunday – Workshop Oiseaux Sans Tête
John Baldessari. Parabels, fabels en andere sterke verhalen

Kunst & gezondheid, welzijn en outreach

Dankzij het Europese project CARE, dat via artistieke participatie en expressie wil bijdragen aan welzijn en gezondheid, kon Bozar zijn samenwerking met centra voor geestelijke gezondheidszorg en verenigingen voortzetten.

Daardoor konden onder meer de volgende initiatieven verder worden ontwikkeld:

- »→ prikkelarme tentoonstellingsbezoeken;
- »→ bezoeken in gebarentaal;
- »→ opleidingen voor gidsen en onthaalmedewerkers;
- »→ een toegankelijkheidsprotocol voor Bozar.

Bozar organiseerde daarnaast vijf concerten met de Rising Stars (ECHO) in Fedasil Klein Kasteeltje, met musici zoals **Carlos Ferreira, Benjamin Kruithof, Lukas Sternath, Matilde Lloyd, Valerie Fritz** en **Goran Stevanovich**. Gemiddeld woonden vijftig personen elk concert bij.

In samenwerking met Brusselse wijkhuizen werd op 12 januari ook een concert georganiseerd in Bozar, dat 2.216 inwoners van de Stad Brussel aantrok.

A photograph of a man and a woman standing in a grand, circular hall. The woman is in the foreground, seen from behind, wearing a dark jacket and a patterned skirt. The man is standing next to her, holding a glass. In the background, there is a large, ornate chandelier hanging from a ceiling with a circular skylight. The room has high ceilings and large windows. The text is overlaid on the top half of the image.

“De ontdekking van de
podiumkunsten en beeldende
kunsten maakt deel uit van
het DNA van Bozar.
Het delen van deze emoties,
over alle generaties heen,
inspireert mij diep”

Young Patron of Bozar

Partnerships & Philanthropy

De afdeling Partnerships & Philanthropy draagt niet alleen bij aan de economische leefbaarheid van Bozar, maar ook aan zijn maatschappelijke impact door partnerschappen te mobiliseren ten dienste van inclusie, cultuurparticipatie en sociale cohesie.

In 2025 speelden samenwerkingen met stichtingen een doorslaggevende rol. Dankzij deze steun kon Bozar gratis sociaal-culturele en educatieve programma's aanbieden aan kinderen en jongeren uit kwetsbare groepen.

Initiatieven zoals Cantania, gratis rondleidingen en activiteiten voor bewoners van Fedasil–centra bevorderen inclusie, gelijke kansen en interculturele dialoog.

De relaties met bedrijven werden gekenmerkt door een sterke continuïteit en een verdere versterking van de engagementen in 2025. Belangrijke partners zoals BNP Paribas Fortis, Proximus en Denys bevestigden en/of verhoogden hun steun, terwijl nieuwe samenwerkingen, onder meer met Uhoda, werden ontwikkeld.

Alle partners binnen het Corporate Patronship-programma verlengden hun engagement, wat getuigt van de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de partnerschappen van Bozar.

Deze partnerschappen maakten het eveneens mogelijk om artistieke projecten te ondersteunen die diverse en inclusieve verhalen centraal stellen, zoals:

»→ het nieuwe tentoonstellingsformat Bozar Monumental (The BNP Paribas Fortis Series);

»→ de tentoonstellingen *John Baldessari* (Uhoda);

»→ *When We See Us* (FABA).

Deze projecten droegen bij aan een bredere representatie en reflectie over identiteiten en mondiale geschiedenissen.

Het team Maecenas Relations versterkte de betrokkenheid en loyaliteit van mecenasen via een rijk programma van 27 exclusieve evenementen, waaronder nocturnes, ontmoetingen achter de schermen en culturele reizen.

Met 221 leden eind 2025 getuigt de gemeenschap van mecenasen van een opmerkelijk engagement. Deze waardevolle steun vormt een stevige basis voor de toekomstige ontwikkeling van Bozar.

“Onze ‘Europese’ activiteiten
ondersteunen zowel
projecten van Belgische als
internationale kunstenaars.
In België en daarbuiten bieden
ze ruimte om artistieke
én maatschappelijke
vraagstukken aan te kaarten”

Christophe Slagmuylder

14 Okt.'25
Vernissage Ouest. Urban Legend

Institutional Relations

De afdeling Institutional Relations leverde in 2025 een essentiële bijdrage aan de financiële stabiliteit van Bozar door federale, regionale, Europese en internationale subsidies veilig te stellen in een context van budgettaire beperkingen, en tegelijk nieuwe institutionele partnerschappen te ontwikkelen.

De afdeling onderhoudt ook de nauwe relatie met de Nationale Loterij, waarvan de structurele steun van cruciaal belang is en bijzonder wordt gewaardeerd binnen een sterk en kwalitatief partnerschap.

De programma's in het kader van de voorzitterschappen van de Raad van de Europese Unie versterkten de verankering van Bozar in de Europese waarden, met bijzondere aandacht voor culturele samenwerking, interculturele dialoog en maatschappelijke impact.

Via de focus op Polen en Denemarken bracht Bozar culturele diversiteit en ideeënuitswisseling onder de aandacht, met hoogtepunten zoals:

»— twee tentoonstellingen hedendaagse kunst (een groepstentoonstelling en een tentoonstelling rond kunstenaar **Nina Beier**);

»— vijf concerten (barok, klassiek en hedendaags);

»— filmprogramma's rond **Małgorzata Szumowska** en **Dogma 95**.

Deze initiatieven stimuleerden uitwisselingen tussen de lidstaten en bereidden toekomstige voorzitterschappen voor.

Daarnaast maakten Europese projecten zoals CARE, Studiotopia 2, Beautifood, Halaqat en PIT het mogelijk om belangrijke maatschappelijke thema's aan te pakken, zoals geestelijke gezondheid, duurzaamheid, voeding en interculturaliteit. Daarmee bevestigt Bozar zijn rol als culturele actor ten dienste van de samenleving.

Bozar versterkte bovendien zijn aanwezigheid binnen nationale en internationale culturele netwerken door actief deel te nemen aan belangrijke evenementen.

Op het vlak van belangenbehartiging organiseerde Bozar het Europese evenement *Culture: the Compass for Europe's Future* voor zijn partners Culture Action Europe, Europa Nostra en European Culture Foundation, in aanwezigheid van Glenn Micallef, Europees Commissaris voor Intergenerationele Rechtvaardigheid, Jeugd, Cultuur en Sport. Tijdens dit evenement werd gepleit voor een verhoging van de Europese cultuurbudgetten tot 2%.

Tot slot versterkten diplomatieke en institutionele samenwerkingen de positie van Bozar als internationaal cultureel platform in Brussel, ten dienste van zijn Europese en maatschappelijke missie.

19 Sept.'25 » 31 Feb.'26
John Baldessari. Parabels, fabels en andere sterke verhalen

Tussen erfgoed en innovatie transformeert Bozar zijn ruimtes om kunstenaars en publiek nog beter te ontvangen

6 Nov.'25

Nieuwe geluidsinstallatie Henry Le Bœufzaal, concert Scylla & Belgian National Orchestra

Gebouw en concessies

De grote technische en infrastructurele projecten van Bozar kenden in 2025 een sterke vooruitgang, waarbij verschillende belangrijke werven hun eindfase bereikten.

De renovatie van Zaal M en de Studio wordt afgerond, met een heropening gepland in februari 2026.

Bozar hield ook toezicht op de bouw van een nieuwe repetitiezaal voor het Belgian National Orchestra in het Generali-gebouw. De zaal werd in september ingehuldigd en beschikt over een bijna driemaal groter volume, een geoptimaliseerde akoestiek en een podium dat vergelijkbaar is met dat van de Henry Le Boeufzaal. Hierdoor kan het orkest repeteren in omstandigheden die sterk aanleunen bij een concertsituatie.

In de Henry Le Boeufzaal werd het oude orgel tijdens de zomer van 2025 ontmanteld ter voorbereiding van de installatie van een nieuw Rieger-orgel in de zomer van 2026. Tegelijkertijd wordt de renovatie van de toneelverlichting verdergezet, met een laatste fase gepland voor de zomer van 2026.

De afdeling Technical Production begeleidde deze transformaties en stond tegelijkertijd in voor de technische realisatie van zowel artistieke als commerciële evenementen.

In 2025 werden aanzienlijke investeringen gedaan in geluids- en lichtinfrastructuur, onder meer door de installatie van een eigen geluidsinstallatie in de Henry Le Boeufzaal en nieuwe technische uitrusting voor zaal M. Deze investeringen verbeteren niet alleen de technische kwaliteit, maar verminderen ook de terugkerende kosten en genereren bijkomende inkomsten via de verhuur van materiaal.

Binnen het Paleis voor Schone Kunsten worden bezoekers drie diensten aangeboden: een boekhandel en twee horecazaken (een brasserie met een gevarieerd aanbod aan dranken en gerechten en een gastronomisch restaurant).

Voor de boekhandel werkt Bozar al meerdere jaren samen met Walter König. Walter König is een gerenommeerde uitgever en specialist in museumshops. Het bedrijf beheert meer dan veertig verkooppunten in Europa, waaronder vestigingen in de Whitechapel Gallery in Londen, Palais de Tokyo in Parijs, de Nationalgalerie in Berlijn en het Stedelijk Museum in Amsterdam.

Bezoekers vinden er niet alleen alle catalogi van de Bozar-tentoonstellingen, maar ook een uitgebreide selectie internationale boeken over kunst, architectuur, fotografie en design, evenals speelgoed en kinderboeken. Dankzij de gezamenlijke ambitie om de artistieke programmatie van Bozar af te stemmen op het aanbod van de Bozar Bookshop, profiteert de boekhandel van het succes van de lopende tentoonstellingen en kan Bozar de bezoekerservaring verder versterken.

Daarnaast kende het nieuwe artistieke seizoen een bijzonder sterke start voor beide horecaconcessies van Bozar.

Café Victor, de concessiehouder van de publieke bars in het Paleis, beheert voortaan ook het Horta Café in de Hortahal. Bovendien is het restaurant van Café Victor uitgegroeid tot een vaste waarde in de wijk, zowel voor bezoekers van het Paleis voor Schone Kunsten als voor mensen die in de buurt werken. Het gevarieerde publiek bestaat uit zowel professionals als toeristen en het restaurant is vaak volledig volzet.

Het Bozar Restaurant, bekroond met twee Michelinsterren, vormt een uitzonderlijk visitekaartje voor Bozar. Het restaurant trekt een trouw publiek van fijnproevers aan, die soms van ver komen om er een tafel te reserveren. De verrassende creaties van chef Karen Torosyan komen volledig tot hun recht in het prachtige art deco-interieur van Victor Horta's Paleis voor Schone Kunsten.

De optimalisering van een
transparant en efficiënt
HR-beleid, samen met de
versterking van het welzijn
van de medewerkers, stond
centraal in de werking van
de HR-afdeling

Human Resources

De HR-afdeling van Bozar streeft naar een transparant en efficiënt personeelsbeleid, met bijzondere aandacht voor correct personeelsbeheer, rekrutering, talentontwikkeling, welzijn en een constructieve sociale dialoog.

Daarnaast ondersteunt HR de leidinggevenden en bestuursorganen bij de verdere optimalisering van de organisatie binnen de beschikbare budgettaire en strategische klijlijnen.

Op 31 december 2025 telde Bozar 221 voltijdse equivalenten (VTE):

»→ 194,2 VTE met een contract van onbepaalde duur;

»→ 26,8 VTE met een contract van bepaalde duur.

De genderverdeling bedroeg 120 VTE mannen en 101 VTE vrouwen.

In 2025 stonden vier strategische projecten centraal.

Allereerst werd, na intensieve onderhandelingen, een nieuwe loonstructuur goedgekeurd door het Paritair Comité, met retroactieve toepassing vanaf 1 januari 2025.

Daarnaast werd verder gewerkt aan de actualisering van alle

functiebeschrijvingen.

Ook het welzijn binnen Bozar kreeg bijzondere aandacht. Op basis van de psychosociale enquête die eind 2024 werd uitgevoerd, werden analyses en overlegmomenten opgestart om gerichte maatregelen uit te werken. Deze werden in september 2025 voorgesteld aan de Raad van Bestuur, het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) en het personeel.

Concreet worden inspanningen geleverd om:

»→ de interne informatiedoorstroming te verbeteren;

»→ HR-processen transparanter te maken;

»→ de transversale samenwerking binnen de organisatie te versterken.

Tot slot was de HR-afdeling nauw betrokken bij de implementatie van het nieuwe CRM-systeem Odoo, met als doel de datatransparantie te vergroten, rapportering, dossierbeheer en opvolging te vereenvoudigen, de interne communicatie te verbeteren en de gebruiksvriendelijkheid van procedures te verhogen.

Het ondernemingsmodel van
Bozar maakt het mogelijk
financiële stabiliteit, innovatie
en artistieke ambitie te
combineren ten dienste van
een breed publiek

De vernieuwde Hortahal, vormgegeven door de Belgische kunstenaar Michel François
en het architectenbureau Giusto Van Campenhout

Financiën

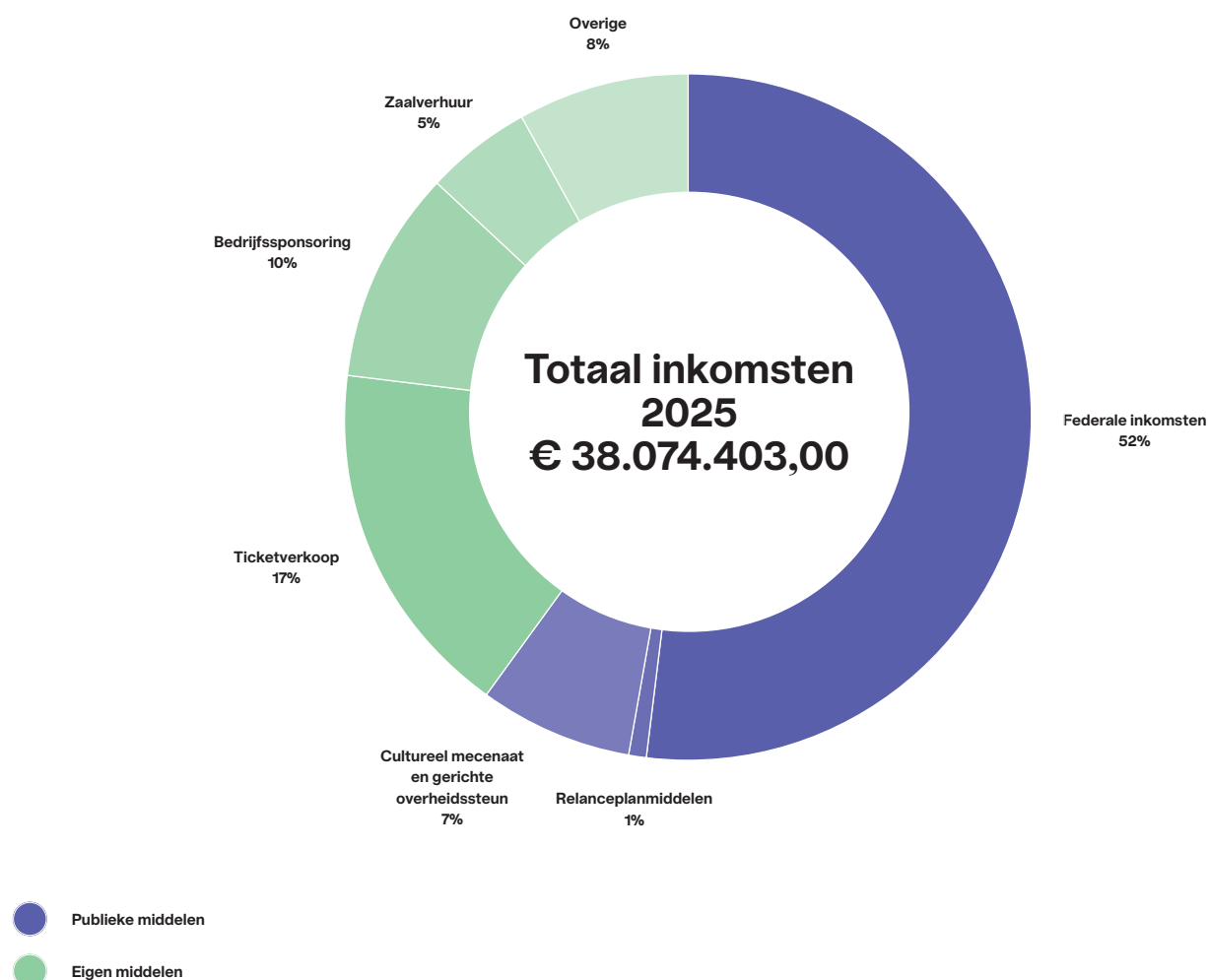
Als naamloze vennootschap sluit het Paleis voor Schone Kunsten een beheersovereenkomst af met de federale overheid en beschikt het sinds 2002 over autonomie op het vlak van beheer, programmatie, personeel en budget.

De investeringen van de federale overheid werpen hun vruchten af. Vandaag financiert de NV Paleis voor Schone Kunsten bijna de helft van haar jaarlijkse budget met eigen middelen, dankzij een gediversifieerde inkomstenstructuur.

Dit model – gebaseerd op autonomie, verantwoordelijkheid en verantwoordingsplicht – heeft Bozar de voorbije jaren in staat gesteld een ambitieus project te ontwikkelen ten dienste van het nationale prestige, de internationale reputatie van de Belgische kunstscène, de carrières van talrijke Belgische kunstenaars en culturele ondernemingen, en een breed publiek van meer dan 700.000 bezoekers per jaar.

Naast de federale dotatie, versterkt door de aanzienlijke structurele steun van de Nationale Loterij (52% van de inkomsten in 2025), steunt Bozar op een divers ecosysteem van inkomstenbronnen:

- »→ ticketverkoop: 17%;
- »→ zaalverhuur: 5%;
- »→ bedrijfssponsoring: 10%;
- »→ cultureel mecenaat en gerichte overheidssteun: 7%;
- »→ relanceplanmiddelen: 1%;
- »→ overige inkomsten: 8%.

Dit ondernemende model stelt Bozar in staat financiële stabiliteit, innovatiecapaciteit en artistieke ambitie met elkaar te verzoenen.

Door de inkomstenbronnen te diversifiëren, verzekert de instelling niet alleen haar duurzaamheid, maar bewaart zij ook haar volledige artistieke vrijheid en versterkt zij haar rol als culturele actor met een sterke maatschappelijke impact.

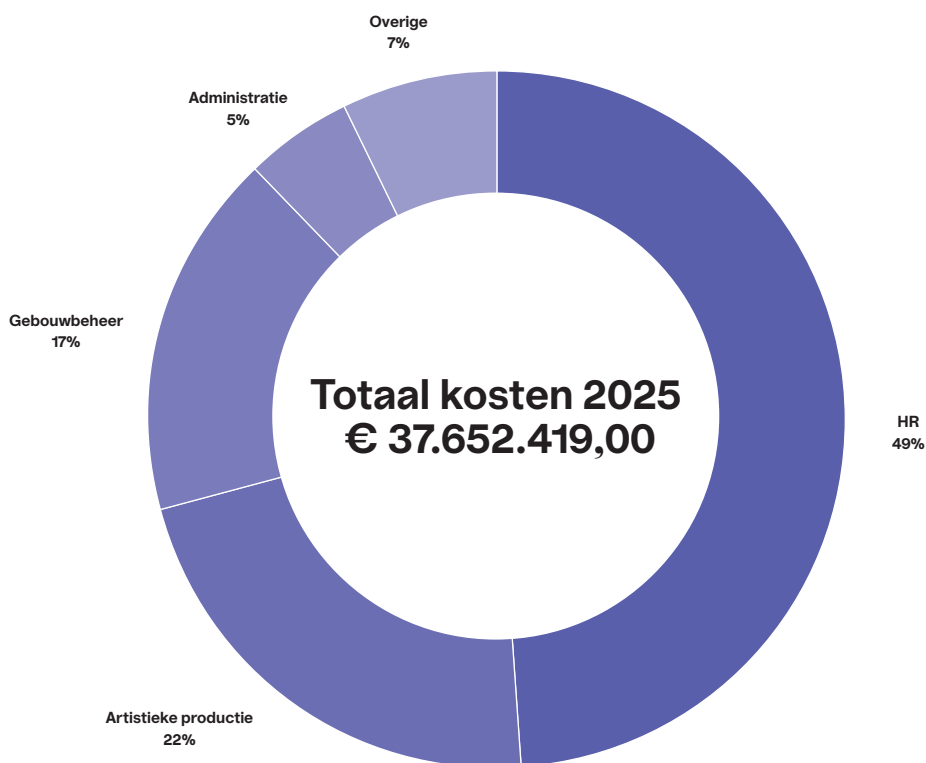
Tegelijk gaat dit gepaard met een aanzienlijke financiële onzekerheid, aangezien de organisatie jaarlijks zelf instaat voor de financiering van de variabele kosten en een groot deel van de structurele kosten.

Als federale culturele instelling blijft het Paleis voor Schone Kunsten daarom streven naar een verdere diversificatie van de inkomsten via een dynamische samenwerking met uiteenlopende partners.

In 2025 werd het budget versterkt dankzij een strategische investering van de Europese Unie in het kader van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht binnen NextGeneration Belgium, via het project Digital@Bozar (2021-2026).

Een totaalbedrag van 1,236 miljoen euro exclusief btw werd geïnvesteerd in de digitale transformatie van de instelling, met name in de nieuwe geluidsinstallatie van de Henry Le Boeufzaal en in de ontwikkeling van immersieve en innovatieve artistieke ervaringen, zoals virtual reality, augmented reality, digitale installaties en artistieke videogames.

Op dit domein is Bozar vandaag het enige kunstencentrum in België dat een specifiek programma ontwikkelt rond deze nieuwe artistieke vormen.

Wij danken onze mecenassen en onze partners voor hun steun

Soutiens publics · Overheidssteun · Public Funding

KINGDOM OF BELGIUM
Federal Public Service
Foreign Affairs,
Foreign Trade and
Development Cooperation

Funded by the
European Union
NextGenerationEU

Co-funded by
the European Union

Perform Inform Transform

Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Le Palais des Beaux-Arts est membre de ·
Het Paleis voor Schone Kunsten is lid van ·
The Centre for Fine Arts is member of:

Music partners

Partenaire institutionnel · Institutionele partner · Institutional Partner

Partenaire structurel · Structurele partner · Structural Partner

Partenaires privilégiés · Bevoorrechte partners · Privileged Partners

Partenaires de projet · Project partners · Project Supporting Partners

Corporate Patrons

Fondations · Stichtingen · Foundations

Partenaires média · Mediapartners · Media Partners

Partenaires promotionnels · Promotiepartners · Promotional Partners

Colofon

Raad van bestuur

Isabelle Mazzara, voorzitter
Els Silvrants-Barclay, vice-voorzitter
Thierry Bouckaert
Christine Claus
Jan Cornillie
Hakima Darhmouch
Jean Eylenbosch
Jos Geysels
Hilde Laga
Mohamed Ouachen
Dominique Savelkoul
Zehra Sayin

Uitvoerend Comité

CEO & Artistic Director Christophe Slagmuylder
Chief Financial Officer Christine Perpette (tot maart 2025) / **Olivier Declercq** (vanaf september 2025)
Chief Financial Officer ad interim Cindy Alvarez (maart 2025 – september 2025)
Managing Director Roger Christmann
Human Resources Director Ignace De Breuck

Managementteam

Director of Exhibitions Zoë Gray
Head of Music Strategy, Artistic Planning & Production
Aurore Aubouin
Head of Music Strategy & Programming Jeroen Vanacker
Head of WILD (Words, Images, Living arts & Digital)
Evelyne Hinqué
Director Marketing & Communication Marianne Janssens
Head of Institutional Relations Magdalena Liskova
Head of Partnerships & Philanthropy Elke Kristoffersen
Audience Engagement Manager Tine Van Goethem
Manager Planning, Ticketing & Events Annik Halmes
Public Services Manager Matthieu Vanderdonck
ICT & Digital Manager François Pettiaux
Director Investments, Safety, Archives Stéphane Vanreppelen
Manager Maintenance & Cleaning Rudi Anneessens
Technical Production Manager Nicolas Bernus
Graphic design Emma Raymaekers

Bozar. A Room Full of Voices